REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare *nr. 30.*
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĬ de ANUNŢURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR:
o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 76. Braşov, Joi 4 (17) Aprilie 1902.

Cine a spart solidaritatea?

VII.

Care a fost atitudinea matadorilor „grupuluĭ“, după-ce — scim pe ce cale şi cu ce mijlóce — au isbutit a face să biruéscă, pe socotéla solidarităţiĭ, vederile şi tendinţele lor în afacerea memorandului?

De erau ómenĭ cât de puţin serioşĭ şi-ar fi ḑis: De-ocamdată ce-i drept ne-am ajuns scopul, avênd un comitet, în care vom fi noi tarĭ şi marĭ. Dér tocmai prin faptul, că ne-am opintit aşa de mult de-a forţa o soluţiune după dorinţa nóstră, şi a-o forţa numai c'o mică şi întêmplătóre majoritate, fapt fiind, că aprópe numai jumĕtate dintre delegaţii conferenţei dela 1892 nu şi-au dat votul, am luat asupra nóstră o îndoită rĕspundere. Trebue decĭ sĕ procedem cu mare băgare de sémă şi sĕ fim în viitor mai cumpĕtaţĭ.

Nu erau însĕ aceştĭ ómenĭ făcuţĭ din aluatul ca sĕ fie în stare a judeca ast-fel. Din contră, pe când partea covêrşitóre a delegaţilor conferenţei la încheierea ei erau ca şi opăriţĭ, simţind instinctiv, că s'a săvêrşit ceva, ce nu era nicĭ-decum la loc, — cu tóte că hapul amar fu îndulcit, graţiă purtărei leale a celor rĕmaşĭ în minoritate, prin aceea că votul pentru „neamânata aşternere“ s'a enunciat în conferenţa publică ca luat în unanimitate, — pe atuncĭ matadorii „tribunişti“ se dau de-a tumba de bucurie şi nu mai scieau cum sĕ facă ca ţéra şi lumea sĕ audă c'o óră mai curênd, că „politica lor a eşit învingĕtóre“.

In realitate situaţiunea se presenta cu totul alt-fel. Nu se trata de principiĭ politice, căcĭ aceştĭ ómenĭ nu-şĭ băteau capul cu principiile, ci se trata de esistenţa „Tribuneĭ“ şi a „grupului“.

După terminarea şedinţelor, când delegaţiĭ se pregăteau de drum, într'un cerc de conversaţiă s'a dat espresiune din partea maĭ multora părerii de rĕu despre cum au decurs lucrurile la conferenţă şi îngrijirii pentru viitor. Unul din colaboratorii fóieĭ „grupuluĭ“ fiind şi el de faţă, a pus punctul pe i, replicând, drept mângâiere, cu cuvintele: „Orĭ-cum ar fi, dér de acum este asigurată esistenţa „Tribuneĭ“ cel puţin pe încă cincĭ anĭ!“

Deşi se convenise ca în interesul causeĭ şi pentru decorul esterior sĕ se păstreze cea mai mare reservă faţă cu cele petrecute în şedinţele secrete ale conferenţeĭ, ḑiarul ómenilor „grupuluĭ“ nu s'a putut stăpâni de a nu divulga deja în decursul duratei conferenţei „desbinarea“ ce s'a produs în cestiunea memoriuluĭ prin votarea forţată de ei. Ba au mers până a publica şi numele celor ce au votat *pro* şi *contra*.

Nu era însĕ destul cu atât, ci inaugurară o nouă serie de uneltirĭ ḑiaristice, scriind corespondenţe la unele foi din Bucurescĭ şi la „Allgemeine Zeitung“ din München, în care spuneau, că „se pregătesce o schimbare în politica Românilor din Transilvania etc.“ şi că de acum „organul din Sibiiu al partiduluĭ naţional român“ va da direcţiunea acesteĭ politice.

Aceste corespondenţe şi articolĭ le reproducea apoi „Tribuna“, făr' de nicĭ o observare.

Tema principală era, cum a reuşit grupul sĕ ajungă de-asupra sfărîmând oposiţiunea acelor bărbaţĭ din sînul partiduluĭ, carĭ ar fi ţintit a „zădărnici“ memorandul.

Sub titlul „Politica Românilor din Ungaria“ se scrieau în „Allgemeine Zeitung“ cele maĭ marĭ neadevĕrurĭ pentru a pune în evidenţă „isprăvile“ politice „tribuniste“.

Congresul din Roma — în lumina ungurésca. După înfrăţirea înălţătóre de inimĭ, ce s'a pecetluit la Roma între studenţiĭ celor două naţiunĭ surorĭ, şi despre care am raportat pe larg, vine acuma ḑiarul „M—g“ şi face o dare de sémă abominabilă, din care ar reieşi, că delegaţiĭ românĭ ar fi suferit la Roma o înfrângere. Din partea studenţilor ungurĭ au fost la Roma Szemenyey, Göőz şi Margitay, carĭ deşi maĭ puţinĭ la numĕr, decât Românii, ar fi fost însĕ superiorĭ prin faptul, că scieau mai multe limbĭ, între carĭ şi pe cea italiană, pe când Românii nu numai, că nu sciau italienesce, dér nu cunosceau nicĭ chiar limba francesă (Bre! Bre!). Astfel stând lucrurile, biruinţa nu putea sĕ fie, decât a Ungurilor, carĭ erau mereu aclamaţĭ, sĕrbătoriţĭ şi puşĭ la locurĭ de frunte. Chiar şi *Gubernatis*, pe care îl rugaseră Românii sĕ ţină un discurs filoromân — după ḑdarea de sémă a ḑiarului „M—g“ — ar fi ţinut un discurs în favorul Maghiarilor. Asupra acestui reportaj însĕ vom mai reveni.

Congresul bisericesc sêrbesc. Ḑiarul sêrbesc *„Narodnost“* anunţă, că congresul bisericesc sêrbesc va fi convocat pe ḑiua de 8 Iunie. Patriarchul *Brancovicĭ* a fost ḑilele trecute în Budapesta şi s'a înţeles cu ministru-preşedinte asupra terminuluĭ de întrunire a congresuluĭ. Congresul se va ocupa numai cu afacerĭ administrative. Cele treĭ partide sêrbescĭ (liberală, radicală, croată independentă) fac marĭ pregătirĭ pentru alegerile congresuale.

Svonurĭ de crisă. La începutul sĕptĕmâneĭ ministru-preşedinte austriac *Koerber* a fost în Budapesta, unde s'a întâlnit cu ministru-preşedinte *Szell*, ca sĕ se înţelégă în afacerea pactuluĭ. N'au ajuns însĕ nicĭ de asta-dată la un resultat mai de Dómne ajută. Reîntorcêndu-se la Viena, s'au rĕspândit îndată scirĭ despre o crisă ministerială, spunêndu-se chiar, că Koerber a convocat pe colegiĭ seĭ la un consiliu, după-care apoi şi-a dat demisiunea. In forma acésta scirea se desminte; de altă parte însĕ se afirmă, că cabinetul austriac e fórte indispus. La întrebările, ce li-se adreséză privitor la pact, miniştriĭ rĕspund evasiv, şi ḑic că nu-i permis sĕ fie nicĭ optimiştĭ, nicĭ pesimiştĭ şi că în Budapesta cel mult décă s'au pregătit cadrele în carĭ miniştriĭ de resort trebue sĕ negocieze cu privire la pact, însĕ trebue ca lumea sĕ se aştepte şi la aceea, că tractările vor dura încă mult timp.

Aşa se pare, că lucrurile au ajuns la punctul fórte serios, unde séu unii, séu alţiĭ trebue sĕ cedeze.

Tratatul ruso-chines. *„Monitorul Imperiuluĭ“* rusesc publică un comunicat al guvernuluĭ în privinţa tratatului relativ la Mandşuria, precum şi textul aceluĭ tratat. După cuprinsul tratatuluĭ, Rusia aderă la restatornicirea autorităţiĭ guvernuluĭ chines în Mandşuria, obligându-se a-şi retrage trupele în timp de 18 lunĭ, décă atitudinea celorlalte puterĭ nu constitue o piedecă la acésta. Comunicatul guvernuluĭ mai declară, că remiterea administraţiuneĭ civile dela Niutschwang, Chinesilor, se va face numai după-ce trupele strĕine vor fi părăsit acest port şi după-ce administraţia din Tien-Cin va fi fost de asemenea remisă Chinesilor. Décă guvernul chines violéză vre-una din prescripţiunile tratatuluĭ relativ la Mandsuria, guvernul rusesc nu se va mai considera legat prin tratat şi va declina orĭ-ce rĕspundere pentru consecinţele, ce ar urma.

Din dieta ungară.

Şedinţa dela 14 Aprilie.

Desbaterea budgetuluĭ cultelor şi instrucţiuneĭ [illegible] largă. Din şedinţa dela 14 Aprilie remarcăm următórele:

Ballagi G. s'a ocupat cu decentralisarea învĕţământului. — *Benyovszky* a cerut ajutorarea şcólelor din comunele sĕrace. Ameliorarea stăriĭ materiale a învĕţătorilor se impune, căcĭ în privinţa acésta stările din Ungaria sunt ruşinóse.

Werner Gy. (alesul cercului Ighiu) laudă noul plan ministerial pentru şcólele secundare. Era necesitate de acésta, findcă într'o parte a şcólelor secundare şi poporale „strĕine“, tinerimea nu e crescută pentru scopurile naţiuneĭ (maghiare). Şcólele acestea — ḑice — sunt ca fântânile otrăvite. E drept, că şi şcólele de naţionalitate servesc pentru luminarea poporuluĭ, ele însĕ nu trebue sĕ vină în conflict cu sentimentul naţional maghiar (!). Escepţionéză mĕsura, în care se învaţă limba maghiară în unele şcólĭ. Numai în treĭ óre pe sĕptĕmână nu se póte învĕţa o limbă. Dér şi ce se învaţă, se uită. Vorbesce apoi de şcólele săsescĭ, în care istoria Ungariei s'ar propune defectuos, ér ca istoria, şi geografia, căcĭ în acele şcóle nu s'ar propune geografia Ungarieĭ, ci a monarchieĭ austro-ungare. Intre cele 18 naţionalităţĭ ale monarchieĭ, Maghiarii sunt amintiţĭ numai la al 10-lea loc, urmând după ei numai Grecii, Armenii şi Ţiganiĭ. Drept leacure a rĕuluĭ, propune revisuirea tuturor cărţilor didactice, mĕsurĭ severe pentru învĕţarea mai intensivă a limbeĭ maghiare şi reforma radicală a instituţieĭ inspectorilor şcolarĭ.

Vertan E. spune, că *în naţionalităţĭ lucréză consciinţa naţională*, care însĕ nu e o conscienţă naţională maghiară şi care se opune tendinţelor politiceĭ naţionale maghiare. Tendinţele acestea ies pe teren în virtutea legeĭ naţionalităţilor dela 1868, din a căreĭ esecutare ar resulta conflictul cu unitatea politică. Hegemonia rasseĭ maghiare trebue apĕrată, décă e necesar *chiar şi prin tiranism.* Mare greşală e, că *greco-catolicul nu póte fi romano-catolic*, numai décă odată se face protestant (!!) „Pe Maghiarul gr.-cat., pe care viéţa luĭ confesională l'a făcut Român, e greu sĕ-l readucĭ la maghiarism prin protestantism, ar fi uşor însĕ sĕ-l facĭ érăşĭ Ungur prin catolicism (!)“. Ar trebui întrebat ministrul: de ce n'a înfiinţat încă cele o miie de şcóle milenare? Politica ministrului e, sĕ înfiinţeze şcóle de stat numai acolo unde i-se cere. El ar trebui sĕ o facă acésta acolo, unde cere interesul naţional maghiar. Învĕţământul trebue sĕ fie luat în resortul statuluĭ.

Bauer A. vorbesce despre sórtea învĕţătorilor, despre revisuirea legei pensiunilor, stabilindu-se timpul de serviciŭ cu 30 de anĭ.

Hellebronth G. critică sistemul învĕţământuluĭ. Tinerii sunt crescuţĭ în şcóle aşa încât par'că totĭ ar trebui sĕ devie savanţĭ. Îndopaţĭ cu carte ei nu ajung, decât sĕ sporéscă numĕrul proletarilor intelectualĭ. Pe când micii savanţĭ şi scriitoraşii se sporesc, scade numĕrul comercianţilor şi industriaşilor...

„Corda fratres.“

Un apel.

— Continuare. —

Când ministrul aflà despre articolul [illegible] Sebess Denes, sĕ-l interpeleze şi i-a rĕspuns imediat (Şedinţa dela 13 Martie 1902, Camera deputaţilor, Budapesta). După darea de sémă a ḑiarului „Budapesti Hirlap“ faptul s'a petrecut pe cum urméză: „Relativ la congresul studenţesc, ce se va ţine în Budapesta, Dr. Sebess Denes ḑice, că studenţiĭ românĭ din Ungaria vor sĕ profite de acest congres pentru a face demonstraţiunĭ antimaghiare, vrênd a-se asocia în acel congres cu studenţii din România.

Serban Miklos: Cunosc şi eu pe aceştĭ tinerĭ; ei nu sunt antipatrioticĭ.

Sebess Denes: Trebue sĕ-ĭ nimicim pe aceştĭ tinerĭ antipatrioticĭ. El întrébă apoi, décă ministrul instrucţiuneĭ scie, că tinerimea română dela universitătile ungurescĭ are de gând sĕ se unéscă cu ocasiunea congresuluĭ internaţional al studenţilor cu studenţiĭ din regatul Românieĭ, sub pretext de grupare etnografică şi întrébă, ce mĕsurĭ are de gând sĕ ia în potriva acestor demonstraţiunĭ irredentistice.

Iuliu Wlassics, ministrul instrucţiuneĭ dice, că a rĕmas consternat. cetind preparativele studenţilor românĭ (Aplause) „Tinerimea academică se pregătă într'o frumósă solidaritate pentru congresul studenţesc internaţional, care conform decisiuneĭ congresuluĭ din Paris, se va ţine în Septembrie în Budapesta. Cu promtitudine am intervenit pentru acest congres şi cu plăcere voiŭ acoperi — respective, probabil va acoperi statul cheltuielile, ce vor fi necesare (Aplause generale), pentru-că aşĭ vré ca tinerimea academică strĕină lucrând împreună cu tinerimea maghiară, pentru idealurile umanităţiĭ şi ale culturei, şi tinerimea maghiară sĕ se pótă bucura de acele marĭ avantaje, carĭ resultă din un asemenea congres (Aprobărĭ generale).

Insĕ pe când noi, pot sĕ asigur, ne pregătim în cea mai frumósă armonie spre acest scop, citesc că — după traducerea ḑiarului „Budapesti Hirlap“ — un student de naţionalitate română dela universitatea

din Budapesta în numĕrul de alaltă-erĭ al „Tribunei" atrage atențiunea studenților românĭ asupra acelui congres, la care România nu numai că trebue sĕ participe, dér trebuie sĕ se încerce tot posibilul, ca singuraticele grupurĭ sĕ se formeze nu după confiniile politice, ci după un punct de vedere curat etnografic.

Tinerimea română — dice articolul — trebuie sĕ profite de acéstă ocasiune pentru a-se presenta împreună cu studenții academici din regatul României, unițĭ naționalmente într'un singur grup, în fața tinerimei culte din strĕinătate. Numai în acest chip vor avé ocasiune de-a lega amiciție, în interesul cestiunei române, cu elementele dirigente ale acelor naționalități, carĭ, ca și ei, sunt asuprite. (Mișcare în stânga estremă).

Sebess Denes: Acesta este spiritul dacoromânismului.**)

Ministrul Iuliu Wlassics: Décă acésta este adevĕrat, aicĭ avem de-a face cu cel mai detestabil irredentism, față de care eu totd'auna am avut aversiune (Așa este! Așa este! în stânga estremă). D'abia am cetit aceste lucrurĭ, m'am pus imediat în contact cu rectorul universității. Insĕ nu era nevoie de atâta emoțiune; căcĭ rectorul îndată ce a aflat despre cele scrise, făcu numai decât cele mai minuțióse cercetărĭ, așa că o parte din acte sunt deja în posesiunea mea. In același timp el publică cu data de 11 Martie următorul avis (citesce): Avis. Am aflat, că se fac agitațiunĭ antipatriotice, printre acei cetățenĭ, carĭ *vorbesc românesce**)*, deși se bucură de beneficiile universității ungurescĭ, ca sĕ nu se pună în rîndurile tinerimei patriei nóstre, ci a ocupa loc la congresul, ce se prepară, în secțiunile studenților, carĭ sunt așteptațĭ ca óspețĭ. Avertisez decĭ în mod serios pe agitatoriĭ supușĭ puterii disciplinare a senatului academic, că asemenea agitațiunĭ nu se vor tolera și că orĭ care trădător, care asociându-se cu strĕinii va pricinui disensiunĭ în tine- [illegible] va fi esclus dela universitate (Aprobărĭ generale).

Acest avis al rectorului are deplina mea aprobare și declar, că întru cât aceste lucrurĭ sunt adevĕrate și resultatul anchetei va verifica ca adevĕrate agitațiunile în cestiune, sĕ fițĭ sigurĭ, Domnilor, că voiŭ proceda cu cea mai mare energie (Aprobărĭ generale) și nu voiŭ permite, ca federațiunea internațională a studenților sĕ fie turburată cu demonstrațiunĭ nemature politico-naționale. (Indelungate aprobărĭ în tóte colțurile camerei). Sunt convins, că ómenii seriosĭ de naționalitate română, cărora le interesézâ de acéstă cestiune și de sórta fiilor lor, vor face tot posibilul, pentru a evita asemenea disensiunĭ, și de aceea, eu îmĭ voiŭ considera de a mea datorie, de a reprima (Aplause generale) încă în germine acéstă mișcare (Aclamațiunĭ și aplause prelungite).

Sebess Denes ia notă cu plăcere de rĕspunsul ministrului și îl rógă din nou sĕ nu dea prea puțină importanță cestiunei, de óre ce Românii din țéră fac agitațiune în strĕinătate. Camera ia la cunoscință rĕspunsul.

Prin acésta ministrul ungurесс al instrucțiunei declară dinainte, referitor la congresul din Budapesta, că va face sĕ se simtă energica sa presiune în afacerile federațiunei și asigură, că va impune federațiunei tutela sa, prin a o face sĕ înțelégă, că nu va tolera acei pașĭ ai federațiunei, carĭ nu-ĭ plac și că își va considera de a sa datorie, de a-i reprima încă în germinele lor.

Sĕ considerăm precedențele și sĕ vedem, cum federațiunea „Corda Fratres" și în special secțiunea română au meritat aceste amenințărĭ din partea ministrului maghiar.

La 1898 se ținù la Turin primul congres internațional al studenților și se întemeiă federațiunea „Corda Fratres". Atât congresul, cât și federațiunea, au un scop cultural și umanitar și nicĭ decum politic, și pentru-ca în acéstă privință sĕ nu pótă rĕmâne umbră de bănuială, étă ce s'a stabilit în congres: „*Nous avons pour principe de rester absolument étrangers à toute discussion politique ou réligieuse pour ne pas compromettre notre initiative*".

(Va urma.)

*) Irredentismului.

*) Nou termin oficial, pentru a evita cuvêntul: naționalitate.

Turburările din Belgia.

Conform hotărîrei sindicatului muncitorilor, alaltăerĭ s'a început greva generală în Belgia. Socialiștii au ridicat stégul roșu.

Numĕrul greviștilor a fost alaltăerĭ deja numai în Bruxella 18,000. In Lüttich 15,000.

Guvernul a luat precauțiunea pentru a evita ciocnirĭ nouĕ, carĭ de astă-dată amenință sĕ ia un caracter mai grav, dat fiind numĕrul mare de manifestanțĭ, de carĭ vor dispune capii socialiștĭ.

In Bruxella și în provincie s'au dat alaltăerĭ lupte sângeróse în diferite centre uvriere. Insurgenții sunt înarmațĭ cu revolvere, cuțite, bâte, pumnale. Cavaleria încercând sĕ șarjeze mulțimea, a fost primită cu bolovanĭ de piatră și cărămidĭ. Trupele îndârjite au nĕvălit în góna calor asupra manifestanților și i-au risipit cu loviturĭ de sabie. Insurgenții au încercat un asalt asupra poliției. Jandarmii au fost împroșcațĭ cu vitriol. Armata făcênd us de arme, a culcat morțĭ la pământ un numĕr mare de manifestanțĭ. Mulțĭ au fost grav rănițĭ.

Aspectul capitalei Belgiei e înfiorător. Pe tóte stradele din centru se vede sânge. Mare parte din prăvălii sunt închise, cu oblónele lăsate. Localul poliției e păzit de un puternic detașament de trupe, în urma asaltului, pe care manifestanții l'au dat asupra lui. Printre bogătașĭ și patronii fabricelor domnesce o mare panică. Mulțĭ rentierĭ au părăsit orașul. Șefii de uzinĭ au concediat lucrătorii.

La *Liège* insurgenții, în numĕr de vre-o 3 mii, au dat năvală în cartierul comercianților. Au fost atacate cu pietrii prăvăliile și locuințele, spărgându-li-se aprópe tóte geamurile.

In *Timeon* s'au aruncat nóptea bombe în institutul catolic; bombele esplodând, au pricinuit marĭ pagube. Lângă *Curcelles* sîrmele telegrafice au fost rupte, ér stîlpii tăiațĭ fiind cu ferestrae, au fost pușĭ de-a-curmezișul pe șinele căii ferate.

SCIRILE DILEI.

— 3 (16) Aprilie.

Fondurile districtului Năsĕud *scolastice* și de *stipendii* șĭ-au ținut adunarea generală ordinară în 20 Martie în Năsĕud, scrie „Revista Ilustrată". Președinte: Gerasim *Domide*, secretar: Dr. N. *Simonu*. Dintre obiectele dela ordinea dilei amintim, că s'a luat la cunoscință rescriptul ministrului școlelor, prin care a aprobat alegerea d-luĭ G. Domide de președinte al adunării generale și al comisiunei administratóre, s'a ales membru în comisiunea administratóre d-l Iosif Lucchi, s'a primit regulamentul pentru încassarea didactrului la gimnasiu. Obiectul principal a fost revisuirea socotelilor de pe anul 1901. Din acestea scótem următórele cifre: Venitele fondului școlastic au fost de 255.422 K. venitele fondului de stipendii de 41.409 K. S'au cheltuit din fondul școlastic cu administrația 8216 K., cu susținerea gimnasiului din Năsĕud 43.965 K. cu susținerea a 3 școle elementare 20,963 K., s'au plătit pensiunĭ și taxe de pensiunĭ 18.916 K., interese după împrumuturĭ 3486 K., asigurărĭ și imposite 3625 K., spese estra-ordinare 156.154 K., S'au cheltuit din fondul de stipendii: contribuție la spesele de administrație silvanală 2503 K., spese de administrație 2324 K., imposite și asigurărĭ 2287 K., tangentă pentru internat 2400 K. stipendii și ajutóre 14.904 K., tangentă de pensiune 192 K., spese estra-ordinare 16.177 K.

Manifestul socialiștilor ungarĭ. Partidul muncitorilor socialiștĭ din Ungaria a dat alaltăerĭ un manifest, provocând pe toțĭ aderenții sĕi sĕ participe activ la mișcarea pentru întroducerea sufragiului universal în Ungaria. Conducerea partidului a început mișcarea deja cu dina de erĭ. Vor trimite o adresă dietei și vor desfășura cea mai mare agitațiune în afară de parlament pentru sufragiul universal.

Anularea mandatului din Deșiu. Curia a anulat mandatul deputatului Ernest *Daniel* jun. din motiv, că acesta era minor. La desbatere a fost present și fișpanul comitatului Solnoc-Dobâca.

Emke. Comitetul societății culturale maghiare din Ardeal, și-a ținut adunarea ordinară lunară în dina de 12 Aprilie în Clușiŭ sub președința contelui Beldi Akos. In luna Martie s'a încassat 19.743 cor. Intrégа avere la finea lui Martie face 2.768.282 cor. 33 b. S'au înscris 38 de membrii fundatorĭ și 338 ordinarĭ.

Alegerea dela Abrud. Erĭ s'a făcut alegerea la Abrud. A fost ales Rosenberg cu 138 voturĭ contra lui Legrady, care a întrunit 18 voturĭ.

Diplomat rechemat. Agentul diplomatic al Serbiei la Sofia, I. *Gjaja* a fost rechemat și pus la disposițiunea guvernului.

Mórtea lui Zuhdi-pașa. Ministrul instrucțiunei publice turcesc, *Zuhdi-Pașa*, a încetat din viéță în urma unei pneumonii.

Jidovii din România. Corespondentul lui „E—k" din Clușiŭ spre a ilustra legitimitatea legei meseriașilor, pune la disposiția numitului diar maghiar o statistică instructivă, culésă din isvóre oficiale, din care reiese câte fințe parasitare de legea mosaică se dau drept industriașĭ în țéra românéscă. După numita statistică sunt în Iașĭ 896 meseriașĭ românĭ 2563 jidanĭ, Tulcea 1229 R. 460 J. Galațĭ 2009 R. 1064 J. Constanța 248 R. 107 J. Botoșanĭ 887 R. 1569 J. Piatra-N. 957 R. 739 J. Focșanĭ 780 R. 623 J. Roman 563 R. 692 J. Bacău 173 R. 509 J. Dorohoiu 280 R. 465 J. Fălticenĭ 165 R. 509 J. Suma 8187 R. 9380 J. Corespondentul relevéză cu mulțumire, că legea meseriașilor nu este îndreptată contra industriașilor sĕcuĭ.

Demonstrație contra lui Vazsonyi. Jupânul Vazsonyi a sosit Vineri séra în Oradea-mare, ca sĕ țină o conferență la clubul comercial. La gară i-au eșit spre întêmpinare câțĭ-va jidovĭ, de altă parte se adunase și o mulțime mare de ómenĭ, carĭ la sosirea trenului au început sĕ-l huiduéscă pe Vazsonyi. Cu mare greutate s'a putut strecura printre demonstranțĭ, carĭ l'au urmărit cu fluerăturile lor până la hotelul „Vulturul negru", unde au spart și câte-va ferestri. A trebuit sĕ intervină poliția.

Un câne turbat în Clușiŭ a mușcat 2 persóne, carĭ au fost trimise la institutul antirabic din Budapesta.

Furtună cu tunete și trăsnete în Aprilie. Din Clușiŭ se scrie, că erĭ în 15 Aprilie pe la amiadĭ a isbucnit în acel oraș o furtună în totă puterea cuvêntului cu tunete, trăsnete și plóie cu pétră. In scurt timp s'au umplut canalurile de apă și pe străqile Clușiului era o adevĕrată inundație. De așa o furtună, în postul Pascilor, nu-șĭ aduc aminte nicĭ cei mai bĕtrânĭ ómenĭ. Despre o asemenea furtună, însĕ în proporții mult mai marĭ, se scrie și din Berlin, cu data de alaltăerĭ. Furtuna din Berlin a fost împreunată cu rupere de nor.

„Cu plăcere ridic acest pahar". In dina de 6 Aprilie a avut loc în Deva înmormântarea lui Sava *Borha*, fost asesor la scaunul orfanal. La mormênt pastorul reformat (?) din Deva a ținut un discurs funebru, în care a făcut marĭ elogii rĕposatului pe tema, că *deși (!)* era Român, totușĭ era bun „patriot". Pastorul șĭ-a terminat discursul cu următórele cuvinte: „Pentru sănĕtatea unui asemenea om, cu plăcere îmĭ ridic paharul". — Pastorul calvin deprins fiind cu acéstă frasă dela botezurĭ, nunte și ospețe luat gura pe dinainte și a spus un refren de toast la o ocasiune așa de tristă.

Un cutremur de pămênt îngrozitor s'a produs la Irkusck în Siberia. Sguduiturile au fost numeróse. Multe case au suferit stricăciunĭ. Din norocire nu e nicĭ o victimă omenéscă.

O pledoarie interesantă.

(Discursul d lui Delavrancea în procesul Caragiale-Caion).

Urmare.

Domnilor, o primă dovadă vi-s'a făcut prin depositiile d-lui Stoenescu. D-sa a *regretat* calomnia adusă lui Caragiale prin „Revista Literară". Sĕ nu se crédă d-l Stoenescu micșorat de regretele esprimate. Regretele onoréză o consciință surprinsă și repară greșéla, pe care fără voie a comis-o. D-sa v'a mărturisit, că îndată ce-a audit, că amicul meu Caragiale a intentat acțiunea în calomnie, a cerut dovedile acusațiunei colaboratorului și primului sĕu redactor. — Eu sper, că d-l Stoenescu regretă și că a avut un asemenea prim-redactor. — Și dovedile ce i-s'au adus au fost aceste două foi, tipărite cu litere kirilice, pagina cu titlul pretinsei opere a lui Kemeny și paginile 74 și 75, ca și cum ar fi fost rupte de pe la mijlocul operei, pe care afirma, acest Caion, că o posedă ca un esemplar rar, décă nu și unic. D-l Stoenescu v'a spus de ce paginele acestea n'au resistat la prima cercetare, și, ca urmare neapărată, d-sa a suspendat pe falsificator din atribuțiunile de prim-redactor al „Revistei Literare", până-ce justiția se va pronunța. D-sa a și publicat în fruntea Revistei acéstă hotărîre. Ar fi destul, în lipsa inculpatului, sĕ vĕ atrag atenția asupra documentului fals și sĕ vĕ cerem osîndirea lui legală și pe deplin meritată. Totușĭ, domnilor, sĕ-mĭ permitețĭ a vĕ da tóte dovedile acestei revoltătóre calomnii, ca d-vóstră sĕ pronunțațĭ decisiunea cuvenită, întemeiată mai mult pe probele ce vom desfășura, decât pe faptul, că îndrăsnețul calomniator n'a avut respectul, datorit justiției, d'a se presenta înaintea d-vóstră.

Sĕ încep cu partea finală a calomniilor. Cu a doua calomnie, ce ni-s'a adus în fața juraților și a publicului din acéstă sală, când îndrăsnețul acusat a afirmat, că furtul literar s'a sĕvîrșit din opera lui Tolstoi „*La puissance des ténèbres*".

De acéstă nouĕ calomnie nu ne-am plâns justiției. Am puté sĕ trecem peste noua dovadă de perversitate și sĕ ne oprim numai la primele articole publicate în „Revista Literară". Dér nu, domnilor, voim sĕ spulberăm tóte clevetirile, tóte acusațiunile, tóte calomniile, pentru-ca decisiunea ce vețĭ pronunța, sĕ fie întemeiată nu atât pe imprudența evidentă a acusatului, cât pe dovedile nóstre sdrobitóre. Am fi putut sĕ ne restrîngem la prima calomnie, pentru care fusese adus înaintea justiției, dér preferim întregul câmp de calomnii, fiind convinșĭ, că nimic nu va resista desĕvîrșitei nóstre dreptățĭ.

Acest Caion aflând — și nu-i era imposibil — că d-l Caragiale după două lunĭ de muncă a strîns tóte dovedile legale și sciințifice cu care sĕ convingă justiția și opinia publică, că o dramă ungurăscă „Nenorocul" este o invenție, că traducĕtorul Bogdan nu esistă, că Ungurii n'au avut un autor dramatic Istvan Kemeny și că documentele publicate sunt un falș.... de spaimă.... a schimbat tactica. A scos o revistă „*Rodica*" numai în vederea procesului — și fițĭ sigurĭ, că va înceta după resolvarea procesului — și în acéstă revistă a recunoscut, sub propria sa iscălitură, că Kemeny este o invenție, că tot ce a scris este o minciună, că tot ce-a plăsmuit ar fi o *cursă* întinsă lui Caragiale, de témă, că la ori-ce alt-fel de critică Caragiale n'ar fi rĕspuns. O cursă?... Ce fel de cursă?..... Și de ce o cursă?..... Cursă... Kemeny? Cursă... Bogdan? Cursă... opera „Nenorocul", după care ar fi plagiat Caragiale? Dér în sfîrșit, cum ar esplica documentul cu litere kirilice?...

Acéstă cursă.... cui fusese întinsă?... D-lui Stoenescu?... Nu, domnilor, nu e vorba despre o *cursă*, ci despre un *falș*, în scop d'a calomnia și vești, prin mijlóce necinstite, pe una din cele mai luminóse figurĭ literare. In pornirea lui deplorabilă a combinat tóte mijlócele, tóte aparențele, — și, ura și invidia decrepitu-

lui moral, fatal au ajuns la cel din urmă grad de perversitate: la concepția unui volum imprimat cu litere kirilice. Când și-a vědut însě tótă clădirea infamiei spulberată de dovedile nóstre, ametéla ,vinovatului prins l'a făcut sě declare, în ședința trecută, că *Tolstoi* a scris o operă sub *pseudominul de Kemeny*, că Kemeny e Tolstoi, că „Nenorocul" este „La puissance des ténèbres", că „Năpasta" lui Caragiale este.... regret, că trebue sě pronunț cuvêntul.... furată după „La puissance des ténèbres".

Din ședința trecută, audind o asemenea imprudentă apărare, am fi putut sě nu consimțim la amânarea procesului; am fi putut sě invocăm art. 296 din Codul Penal și sě impunem acusatului probele prevědute imperios de lege — singurile permise — hotărîrĭ judecătorescĭ, acte autentice, înscrisurĭ scrise și subscrise, ce ar emana dela Caragiale; — dér am renunțat la acest drept al nostru și am deslegat pe acusat de acéstă obligațiune legală, consimțind, în interesul unei largĭ și luminóse justiții, sě aducă „La puissance des ténèbres" tradusă și legalisată de ministerul de externe. Am primit tot. Nu am voit sě-l strîngem în asprimea dréptă a legei. Dér eram sigurĭ, că astădĭ nu va veni cu traducerea, bănuiam chiar, că va trimete un certificat medical, prin care sě se constate, că sufere de „influență" cu repercutărĭ nervóse. Nu-l puteam împedeca d'a se bolnăvi, dér ceea-ce ne-a stat prin putință, am făcut: am tradus noi drama lui Tolstoi și am legalisat traducerea la ministerul de esterne. Incredințăm Curței textul frances, traducerea românéscă și drama lui Caragiale.

Dela început facem o declarație. Nu ne vom servi în desbaterĭ de esemple ilustre. Nu vom invoca nicĭ ceea-ce s'a invocat bună-óră pentru o glorie a Franciei, pentru Molière, relativ la drama sa „Don Juan", inspirată din subiectul similar tratat de Spaniolĭ și de Italienĭ. Nu simțim nevoia nicĭ unei pilde istorice. Primim ca sě ne judece Curtea din comparația severă a acestor douě opere.

In subiect nicĭ o asěmănare posibilă. In spiritul general, afirm, că aceștĭ autorĭ, Tolstoi și Caragiale, pornesc dela douě inspirațiunĭ, carĭ se esclud una pe alta. Lume deosebită — deși țěranĭ și țěranĭ; suflete deosebite, contrarii; pornirĭ profunde, dér diametral opuse. „La puissance de ténèbres!" Infiorătórea putere a întunecimii! Consciințe distruse, bigotism orb, abis al besnii! Credință, crimă, cruzime, nesimțire, lacrimĭ.... și nimenĭ nu-șĭ dă séma de ce face, de ce vré: crimele se sěvîrșesc de cei carĭ nu vor sě le sěvîrșéscă; și cei carĭ vor crimele, nu le-ar sěvîrși. In acéstă genial-monstruósă epopee a crimei, se invócă imagina divină a lui Christ și crucea se pune de ucigașĭ pe pieptul victimelor. Religie și nelegiuire! Ce aseměnare ar fi posibilă cu drama lui Caragiale? Nicĭ una. Caragiale nu se ocupă de întunecimea minții. Aci o femeie de-o voință extraordinară în serviciul dreptăței, vré cu orĭ-ce preț, sě descopere și sě pedepséscă pe asasinul primului sěu bărbat. Anca e tótă drama. In înverșunarea ei d'a descoperi crima, consimte sě se mărite cu acela, pe care-l bănuia, că e ucigașul, în scop d'a descoperi teribilul adevěr. Conflictul psichologic, de-o emoțiune profund tragică, nu urmăresce, dela început și până la isprăvit, decât un scop: justiția!

(Va urma)

Mărturisirea lui Hülsner.

Mai deunădĭ adusesem scirea după un diar din Viena, că omorîtorul de fete, jidanul Hülsner, ar fi făcut mărturisirĭ importante, vědênd, că liberarea promisă lui cu ajutorul coreligionarilor sěi, tot întârdie. Organul alianței israelite „N. Fr. Pr." s'a grăbit atuncĭ a desminți svonul. Acuma se depeșéză din Praga cu data de 12 Aprilie diarului „D. Z." din Viena următórele: Instanțele judecătorescĭ se ocupă cu așa numitele mărturisiri ale lui Leopold Hülsner pe carĭ le-ar fi făcut în institutul corecțional din Pankratz și pe basa cărora s'a deschis o anchetă. Așa a fost chemat la judecătoria din Neu-Bydzov cunoscutul martor dela procesele din Kuttenberg și Pisek și amic al lui Hülsner, Franz Wessely, care se află în serviciŭ la măestrul Stransky din acelașĭ oraș. La judecătorie i-s'a presentat o citație dela tribunalul din Pisek și i-s'a dat suma necesară pentru a puté călětori până acolo, ca sě fie ascultat.

Din acestea se vede, că mărturisirile lui Hülsner trebue sě fi fost fórte importante, căcĭ după un simplu svon, tribunalul nu ia měsurĭ atât de serióse. Curiositatea publicului, de-a vedé desfășurarea lucrurilor în acéstă afacere, este fórte legitimă.

Piețele române.

Din rapórtele consulare austro-ungare aflăm următórelele asupra mișcării comerciale din România:

In România s'au înființat în anii din urmă, ce e drept, multe fabricĭ, cu tóte acestea însě mărfurile textile, de fierărie, sticlărie, galantărie și manufactură, precum și hainele gata se bucură de mare trecere. Firmele nóstre de esport — spun citatele rapórte — ar puté face bun dever cu haine gata de dame, pălării de filț, posomanterie, pielărie, fructe de sud și cu articolĭ textilĭ și de fierărie.

Ar fi necesar însě sě nu se încrédă tóte numai representantului din respectiva localitate, ci esporteurii sě între în contact direct cu cumpěrătorii. De asemenea ar fi de dorit de a-se satisface și cererea, ca marfa transportată la locul destinat (scutită de taxa de transport și emballage) sě fie socotită în lei.

Dela crisa din 1899 s'au slăbit forțele financiare chiar și a claselor mai bine situate, așa că adĭ mărfurile mai eftine au căutare mai mare, decât celea de lux, pentru carĭ, se înțelege, și vama este mai mare.

Vice-consulul din *Bêrlad* recomandă, ca firmele de esport sě céră de repețite orĭ informații asupra mușteriilor, cât și asupra representanților lor, apoi sě se fixeze esact în contract condițiunile și cu deosebire competența judecătoréscă pentru casurĭ de litigiu, sě se céră polițe despre mărfurile transportate, sě nu trimită mușteriilor prea multă marfă, pentru-că și crisa amintită a fost consecința îngrămădirei mărfurilor.

Capabilitatea de cumpěrare a publicului român este în proporțiune cu recolta, de aceea firmele nóstre de esport — spun rapórtele consulare — ar face bine sě se intereseze prin Maiŭ și Iunie despre starea sěměnăturilor în România.

Raportul anual al viceconsulului din *Constanța* constată, că în timpul crisei espirate piața de acolo s'a curățit de elementele dubióse. Agențĭ vrednicĭ de încredere sunt în abundanță în acel oraș.

Dealtminterĭ pe piețele mai de frunte românescĭ, ca *Bucurescĭ, Craiova, Iașĭ* și *Brăila* museul comercial r. ung. are expositurĭ (agenții).

Consulatul din *Craiova* raporteză, că în conscripția aeelui consulat funcționéză fabricĭ de salam și fac bun dever, findcă în rîmătorii din România găsesc material eftin și bun, ér productele fabricelor se bucură de scutire vamală. Salamul din Ungaria, care cu câțĭ-va anĭ înainte domina piețele românescĭ, s'a scumpit în urma vămii și nu-l mai caută, decât gurmandii, cărora adesea li-se dă marfă românéscă în loc de cea unguréscă. In fruntea fabricelor române sunt pușĭ de altfel măcelarĭ ungurĭ în tótă circumscripția consulatului, cu deosebire în Craiova și Rîmnicu Vîlcei. Se prepară și jambóne (șuncĭ), acestea însě nu sunt așa bune, ca celea din Praga séu Cașovia.

Producțiunĭ și petrecerĭ.

Inteligența română din Ernot și jur va aranja o petrecere la 29 Aprilie st. n. (a treia di de Pascĭ) în sala hotelului „Central" din Ernot. Comitetul aranjator: Aron Gerasim, prot., președinte. Ioan Handrea, preot, v.-președinte. Alexandru Moldovan, propr., cassar. Alexandru Crăciunean, propr., secretar. Alexandru Varadi, propr., controlor. Inceputul precis la 8 óre séra. Prețul de întrare: de persónă 1 corónă 20 banĭ; în familie de persónă 1 corónă. Venitul curat e în favorul școlei greco-catolice din loc. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită. N. B. On. familii sunt rugate a-se îngriji de mâncărĭ.

— *Corul bis. rom. gr. or. din Lipova* învită la concertul împreunat cu representațiune teatrală și cu petrecere de joc, ce se va ținé în sala hotelului „Regele Ungariei", Lunĭ a doua di de Pascĭ, 15 (28) Aprilie 1902. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea cu bilete: rînd 1—2 60 cr., rînd 3—5 50 cr., rînd 6-9 40 cr., loc de stat 25 cr., de persónă. Venitul curat este destinat pentru fondul corului, din care se vor cumpěra haine „Călușerilor". Suprasolvirĭ se primesc cu mulțămită și se vor chita pe calea publicității.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 16 Aprilie. Deputatul *Meltzer* a respins în ședința de astădĭ invectivele lui Werner relativ la cărțile didactice săsescĭ esprimându-șĭ îndoiala, că pe acéstă cale s'ar puté cultiva buna înțelegere între naționalitățĭ *Wlassics* pune în vedere censurarea severă a cărților didactice. Kossuthistul *Nessi* cere închiderea institutelor respective. Slovacul *Kollar* respinge acusările lui Berczal relative la panslavism.

Budapesta, 15 Aprilie. Curia a respins petiția prin care s'a contestat mandatul lui Valasek (slovac).

Viena, 15 Aprilie. Saratoff s'a aflat până alaltă-erĭ aicĭ și se dice, că el a fost în tractărĭ cu consulatul rusesc în privința agitațiunilor bulgare din Macedonia.

Bruxella, 15 Aprilie. Regele a plecat erĭ la Ostanda. Numěrul greviștilor este de 200,000. S'a format un comitet de apěrare publică, care înroléză pe fie-care di mii de cetățenĭ. La Gand și Anvers soldații au demonstrat, cântând Marsiliesa și fraternisând cu lucrătorii. Agitatorii amenință cu revoluția, décă guvernul nu va ceda în timp de opt dile.

Londra, 15 Aprilie. Lui „Daily Mail" i-se anunță din Pretoria: Conducĕtorii burĭ au conferit adĭ cu guvernorul *Milner* din Caplaud. A luat parte și Kitchener. Propunerile Burilor le va trimite Milner lui Chamberlain.

Un funcționar din ministeriul de rěsboiŭ a declarat, că sperantele de pace cresc și cât de curênd se póte aștepta subscrierea păcii.

NECROLOG. Intristații: Agapia Ciura, Alexandru Ciura, Maria Aizer, Preotul Alexandru Ciura cu fiii. Simion și Iulia Ciura cu fiii, Amalia I. Ciura cu fiiĭ, Iosefina Ciura, Ion și Maria Bălescu, Petre și Elena Faur cu fiiĭ, Theodor Rudeanu, Aurel Rudeanu și Agapia Codreanu, au durere a vě face cunoscută pierderea prea iubitului lor soț, tată, ginere, frate, cumnat și unchiu **I. Aureliu Ciura**, Farmacist, cavaler al ordinului Coróna României în etate de 61 anĭ încetat din viață la 31 Martie a. c. orele 1¾ nóptea. Ceremonia funebră a avut loc Lunĭ 1 Aprilie st. v. a. c. orele 3 p. m. în casele din Str. Berzei No. 70, de unde cortegiul a pornit la cimitirul Șerban-Vodă (Belu).

Diverse.

Unde se găsesce mai mult aur? Credința generală e, că Alaska și Klondike posedă cele mai bogate gisemente de aur, că ele sunt terenurile aurifere prin excelență. Acéstă credință e combătută din nou, pe base statistice, de către directorul monetăriei Statelor-Unite ale Americei de nord.

După acéstă statistică, țéra cea mai bogată în aur e Colorado. Și étă de ce: în anul trecut din minele din Colorado s'a extras aur în valóre de 29 milióne dolarĭ, pe când în acelașĭ interval Alaska și Klondike, n'au dat aur, decât în valóre de 24 milióne și jumătate.

Se asigura, că și alte state ale Americei — lucru ce nu e cunoscut de multă lume — posedă o mare bogăție în aur.

In primul rênd, după Colorado, e California, cu o producțiune anuală de aur în valóre de 15.730.700 dolarĭ; urméză apo Dakota de sud, Montana, Arizona, Utah Nevada și Idaho — state a căror producțiune anuală variază între 6.601.800 și 2 273.900 dolarĭ. Pe lângă acésta, bogăția în aur a acelor țěrĭ, cresce mereu. In total ele au produs în anul 1901, cu 5 milióne și jum. dolarĭ mai mult aur, decât în anul 1900.

Producțiunea artificială a ploiei. — Nisce experiențe de producțiune artificială a ploiei prin electricitate, au fost făcute de curênd în Japonia, în localul prefecturei dela Tukushima.

Nu avem încă informațiunĭ precise asupra sistemului întrebuințat; însě resultatele au fost fórte frumóse.

Operațiunile au început la 11 óre séra, pe un timp fórte frumos și pe care aparatele il arătau, că o sě ție multe dile astfel.

Însě étă, că a doua-di diminéța, pe la 9 óre, se forméză repede nisce norĭ și curênd începŭ sě cadă o plóie abundentă, care ținŭ până séra, cu óre-carĭ intervale de încetare.

Suprafața udată de acéstă plóie se întindea pe mai mulțĭ chilometri în jurul punctului, unde erau instalate aparatele de experiență.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţĭ:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţĭ de rugăciunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticică de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă *Edit. IV. corectată.* Gherla. Preţul unui es. în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 70 banĭ. (+ 10 b. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV.* Gherla. Conţine peste 343 pag. Legată costă 1 cor. (+ 10 b. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ (+ 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Feciore Maria pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţ. 3 cor. pl. 20 b.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul I, III şi IV cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor (pl. 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, Vol. I. de *Em. Elefterescu,* cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b. por.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe.* Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvêntărĭ funebrali şi iertaţiuni pentru diferite casurĭ de mórte, de Ioan Papiu Preţ. 3 cor. pl. 30 b.

Cuvêntărĭ bisericescĭ pre serbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preţ. 3 cor. pl. 30 b. porto.

Cuvêntărĭ funebrale şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu.* Conţin vre-o 400 pag. Preţul 3 coróne (+ 20 b. porto.)

Cărţĭ pentru comercianţĭ şi funcţionarĭ de bancă:

Introducere în contabilitate şi contabilitatea în partidă simplă, de *I. C. Panţu.* O carte bună pentru a învĕţa cu uşurinţă contabilitatea Paginĭ I-VIII +213. Preţul 2 cor (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondenţa comercială" de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive: scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe dile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit. Preţul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu.* Tractéză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple. Preţul 1 cor. (+ 10 b. p.)

„Caractere morale, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne" de *Ioan Popea.* Preţul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Aprilie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	119 90
Renta de coróne ung. 4%	97.55
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	120 50
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	100.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.50
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	201.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	165.—
Renta de argint austr.	101.60
Renta de hârtie austr.	101.40
Renta de aur austr.	120.35
Losurĭ din 1860.	152.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15 96
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	691.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	675.75
Napoleondorĭ	19.09
Mărcĭ imperiale germane	117.37
London vista	240.32
Paris vista	95.57
Rente de coróne austr. 4%	99.50
Note italiene	93.40

Cursul pieţei Braşov.

Din 15 Aprilie n. 1902.

Bancnota rom.	Cump.	18.98	Vênd.	19.02
Argint român.	„	18.40	„	18.44
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19.10
Galbenĭ	„	11.30	„	11.40
Ruble R sescĭ	„	126.—	„	127.—
Mărcĭ germane	„	58.50	„	—.—
Lire turcescĭ	„	10.72	„	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	„	101.—

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **cassar** la „Sătmăreana" institut de credit şi economiĭ, societate pe acţiĭ în Seinĭ (Szinérváralja) se publică concurs cu termin **până la 8 Maiu a. c.**

Venitele sunt:

Salar anual 1200 coróne, care — după definitivare — se va spori cu 10% anual până la suma de 1600 coróne.

Tantiemă statutară.

Este a se documenta absolvarea unei şcóle comerciale şi vor fi preferiţĭ cei-ce au şi praxă.

Cassarul ales va depune o cauţiune în numerar egală salarului şi se va definitiva în postul sĕu după un an serviciu de probă

Seinĭ, 12 Aprilie 1902.

Direcţiunea.

Nr. 84—902.

Escriere de concurs.

In sensul conclusului luat la p. 6 a protocolului adunării generale din 31 Martie 1902, a institutului de credit şi economii „Fortuna" societate pe acţii în Rodna-veche, prin acésta se escrie concurs la postul de controlor-contabil cu terminul de 6 Maiŭ 1902 pe lângă salar anual de 1000 cor. solvinde în ratelunarĭ egale postcipative din cassa institutului. Acest salar după ciclu de 3 anĭ, dela diua alegerii, se va ridica la suma de 1200 cor. anual.

Dela concurenţĭ se recere sĕ dovedéscă pe lângă sciinţa perfectă a limbei române şi aceea că au ababsolvat o şcólă comercială cu succes şi între cei egalĭ vor fi preferiţĭ cei-ce vor avea şi alte recomandaţii că au practisat unde-va cu succes şi purtare bună.

Alesul va trebui sĕ aibă acţii, orĭ cauţiune de 1000 cor., orĭ documente de valóre orĭ cavenţĭ sigurĭ pe timpul cât va fi în serviciul institutului.

Din şedinţa direcţiunei institutului de credit şi ecenomii, societate pe acţii „Fortuna" ţinută în

Rodna-veche, la 5 April 1902.

Preşedintele: **Pamfiliu Grapini** m. p. Secretar. **Nicolau Mureşian** m. p.

2—3